

بسمه تعالی

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

رونمایی از سند

سیاست‌های صنعتی ایران در افق ۱۴۰۴

ویراست سوم

تیر ماه ۱۴۰۰

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

سند سیاست‌های صنعتی ایران

در سطوح فرابخشی و بین بخشی

در افق ۱۴۰۴

۱ ضرورت های تدوین سند سیاست صنعتی کشور

۱

۲ چارچوب جامع سند سیاست های صنعتی ایران در افق ۱۴۰۴

۲

۳ بایسته‌های پیاده‌سازی و پایش اجرای سند سیاست صنعتی در دولت آینده

۳

برنامه های راهبردی ناظر بر توسعه بخش صنعت، معدن و تجارت ایران

سال	عنوان برنامه	سند الزام آور قانونی	راهبرد اصلی برنامه
۱۳۸۲	استراتژی توسعه صنعتی	ماده ۱ قانون تمرکز امور صنعت و معدن	تبدیل «صنعت درونگرایی سنتی انحصاری» به «صنعت برونگرایی خصوصی رقابتی» با تقویت سازوکار بازار و اجتناب از اولویت گذاری میان صنایع پیگیری برنامه های «توسعه صادرات» و «هم پیوندی با زنجیره تولید جهانی»
۱۳۸۵	راهبرد توسعه صنعتی کشور	ماده ۲۱ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی	بازمهندسی ساختار صنایع از دولت - بازار به سمت بازار - دولت و اولویت گذاری صنایع پیشرفته؛ ماشین آلات و تجهیزات؛ خودرو و نیرو محرکه؛ صنایع انرژی بر (شیمیایی و پتروشیمی)؛ صنایع تبدیلی کشاورزی؛ تولید مواد معدنی فلزی و غیر فلزی؛ صنایع تبدیل ذغال کک و پالایشگاه های نفت، صنایع مواد غذایی، صنایع نساجی و صنایع چوب، کاغذ و مقوا
۱۳۹۲	برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت	ماده ۱۵۰ قانون برنامه پنجم توسعه	اولویت گذاری توسعه صادراتی تجهیزات الکترونیکی و الکتریکی، تجهیزات و ماشین آلات صنعتی، تجهیزات حمل و نقل، محصولات شیمیایی، حامل های انرژی، خدمات مهندسی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، تجهیزات و محتوای آموزشی و سرگرمی، گردشگری و خدمات بیمه ای و مالی خود کفایی وارداتی در تولید فرآورده های غذایی (خوراک دام پروتئین پایه، خوراک دام انرژی پایه، شکر و سایر قندها)، تجهیزات حمل و نقل و فلزات (آلومینا)
۱۳۹۴	برنامه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت	ماده ۱۵۰ قانون برنامه پنجم توسعه	اولویت گذاری صنایع منتخب به صورت خودرو، فولاد، نساجی و پوشاک، سیمان، تایر و تیوب، لوازم خانگی، کاشی و سرامیک تهیه و تدوین از موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

تدوین سند سیاست صنعتی به منظور انجام تکلیف قانونی ماده ۴۶ قانون برنامه ششم توسعه کشور

□ رونق تولید، نوسازی صنایع، حمایت هدفمند از صنایع دارای اولویت

الف- تکلیف وزارت صنعت، معدن و تجارت برای معرفی صنایع دارای اولویت ظرف مدت شش ماه

تدوین سند سیاست صنعتی به منظور تحقق سیاست های کلی برنامه ششم توسعه کشور

- اولویت دادن به تأمین مواد مورد نیاز صنایع داخلی کشور با تأکید بر تکمیل ظرفیت زنجیره ارزش افزوده مواد معدنی
- اولویت دادن به حوزه های راهبردی صنعتی و افزایش ضریب نفوذ فناوری های پیشرفته در آنها
- افزایش نرخ رشد ارزش افزوده بخش های صنعت، معدن و صنایع معدنی و افزایش صادرات محصولات آن
- دانش بنیان نمودن شیوه تولید و محصولات صنعتی و خدمات وابسته به آن، نشان سازی تجاری و تقویت حضور در بازارهای منطقه و جهان

تدوین سند سیاست صنعتی در راستای ایجاد جهش تولید

□ دو نکته محوری در جهش تولید را باید مد نظر قرار داد:

□ امکان فنی و سخت افزاری تولید

□ امکان سیاستی و نرم افزاری تولید

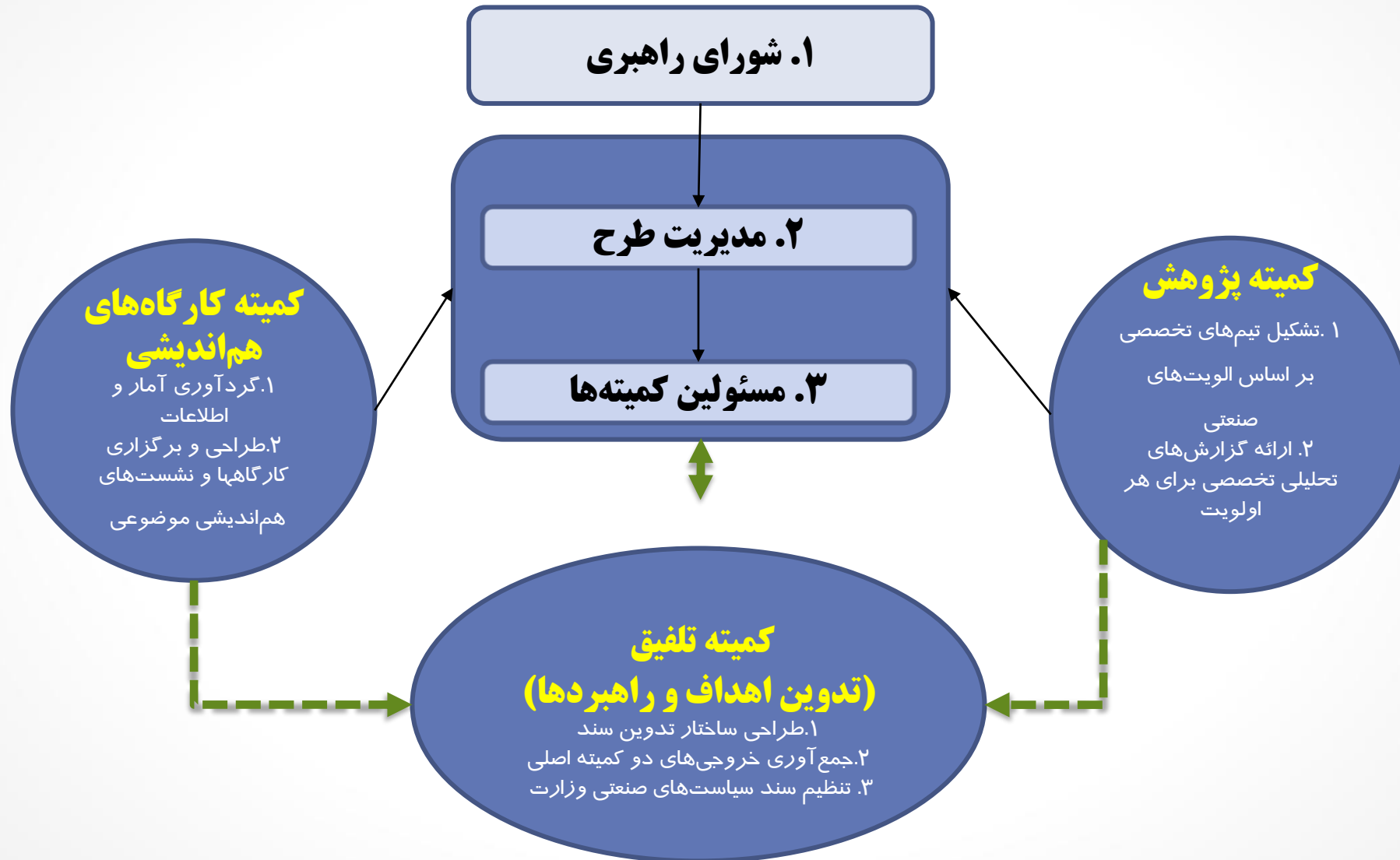
□ سیاست صنعتی: گامی سیاستی، نرم و کلیدی در تحقق اهداف جهش تولید

تهیه و تدوین از موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

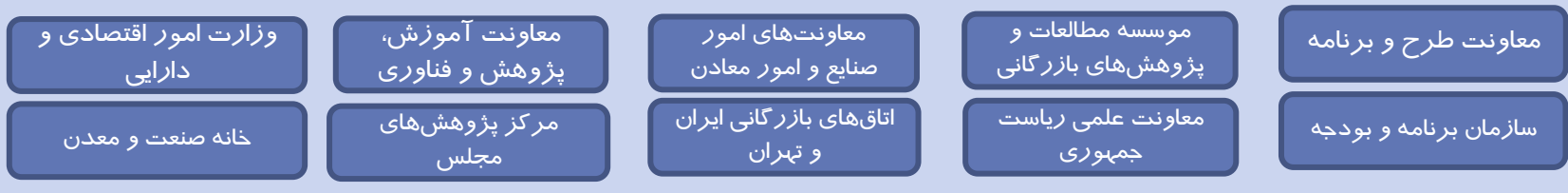
چارچوب اجرایی طرح تدوین سیاست‌های صنعتی ایران در افق ۱۴۰۴

ساختار اجرایی طرح

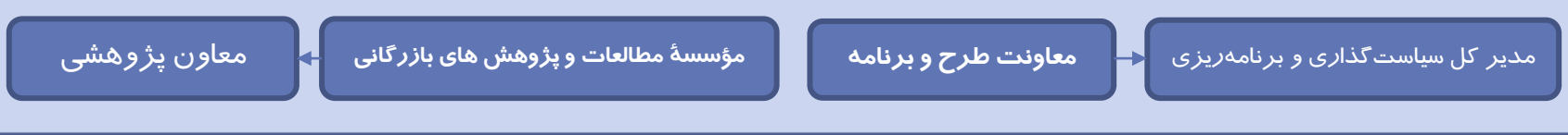

اعضای ساختار اصلی طرح

شورای راهبری

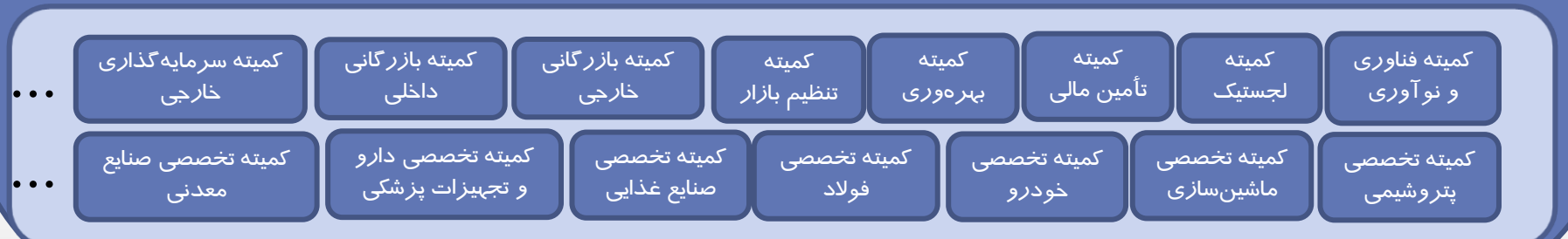
مدیریت طرح تدوین سند

کمیته‌های هماهنگی و اجرایی

کمیته‌های تخصصی (افقی و عمودی)

چارچوب محتوایی طرح تدوین سیاست‌های صنعتی ایران در افق ۱۴۰۴

□ سیاست های فرابخشی (کلان)

سیاست های معطوف به اراده حاکمیت برای ایجاد هماهنگی و انسجام نهادی و همراستاسازی جریانات اقتصاد کلان با توسعه صنعتی، معدنی و تجاری

□ سیاست های بین بخشی (افقی)

سیاست های مبتنی بر تقویت عمومی کارکردهای بازار (شفافیت اطلاعات، حقوق مالکیت و ...) معطوف به تمامی صنایع، مانند توسعه نظام مالی، حمایت از حقوق مالکیت فکری و ...

□ سیاست های گزینشی بخشی (عمودی)

سیاست های متمرکز بر توسعه رشته فعالیت های صنعتی و معدنی خاص (که معطوف به توسعه زنجیره ارزش صنایع پیشران و دارای اولویت هستند)

تاسیس اندیشکده مجازی مطالعات سیاست صنعتی

با هدف گفتمان سازی و ایجاد زمینه اجماع
سیاستی در توسعه صنعتی کشور

چارچوب اجرایی سند سیاست صنعتی

- با مشارکت معاونت طرح و برنامه وزارت صمت و مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی
- همکاری جمعی بالغ بر ۱۰۰۰ نفر از خبرگان حوزه های مختلف سیاست صنعتی، معدنی و تجاری کشور (در بخش های حاکمیتی و خصوصی نظیر مرکز پژوهش های مجلس، سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، اتاق های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تهران، خانه معدن ایران و ...)
- تهیه بیش از ۲۰۰۰ صفحه گزارش پشتیبان در ۲۵ مجلد

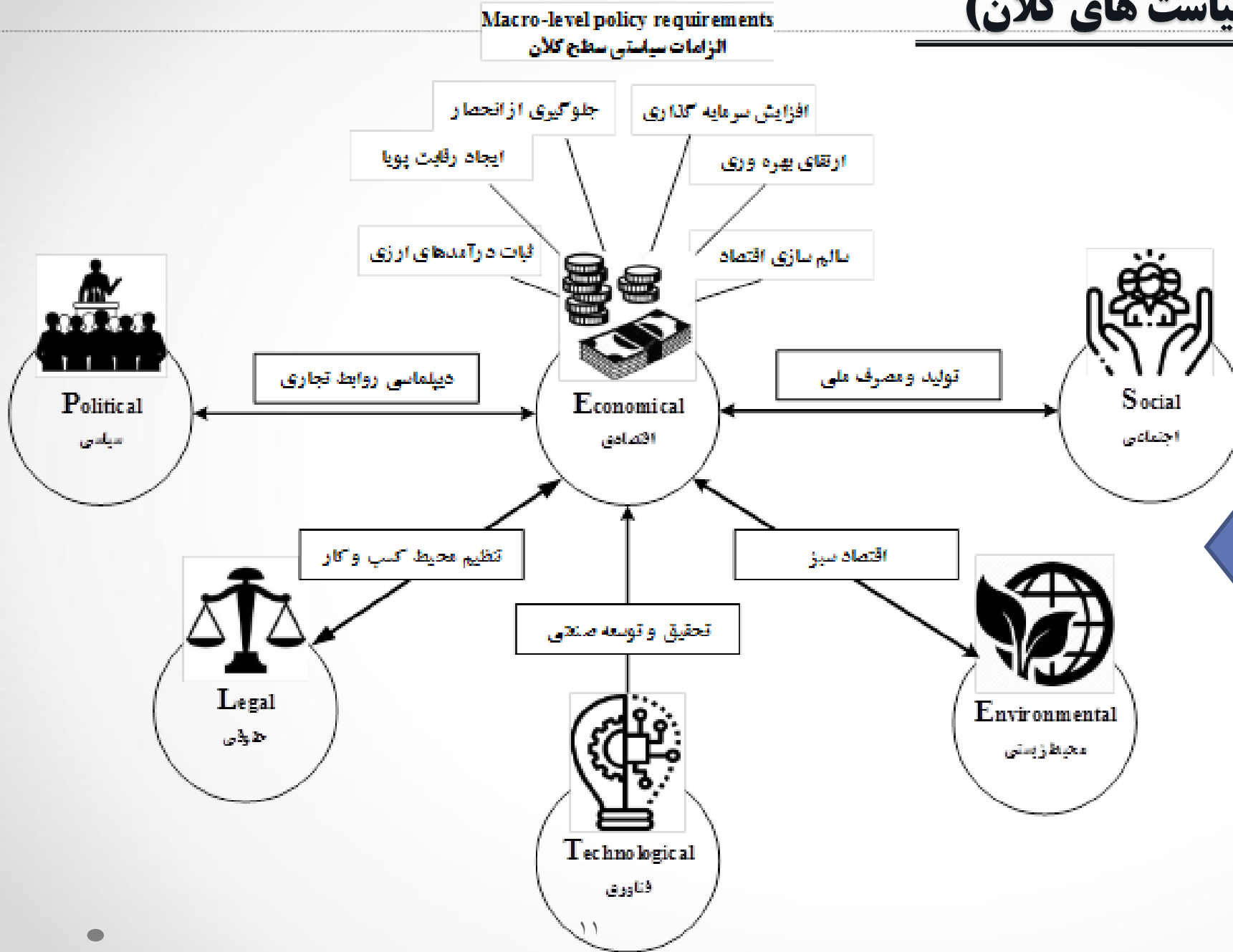
□ بر اساس تحلیل محتوایی و آنالیز PESTEL شانزده سند بالادستی متشکل از ۲۰۵ بند سیاستی مرتبط با

الزامات حوزه صنعت، معدن و تجارت

۱. سیاست های کلی نظام در بخش معدن
۲. سیاست های کلی نظام در بخش حمل و نقل
۳. چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی
۴. سیاست های کلی نظام در بخش مالی
۵. سیاست های کلی نظام در بخش صنعت
۶. سیاست های کلی بند «ج» اصل چهل و چهار قانون اساسی
۷. سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف
۸. سیاست های کلی در بخش امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات
۹. سیاست های کلی نظام در اشتغال
۱۰. سیاست های کلی آمایش سرزمین
۱۱. سیاست های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی
۱۲. سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی
۱۳. سیاست های کلی علم و فناوری
۱۴. سیاست های کلی «برنامه ششم توسعه»
۱۵. سیاست های کلی «محیط زیست»
۱۶. بیانیه گام دوم انقلاب

مدل مفهومی - سطح فرابخشی (سیاست های کلان)

کلیدواژه های مستخرج از اسناد بالادستی

مدل مفهومی – سطح بین بخشی (سیاست های افقی)

□ تعیین چالش های اصلی بخش صنعت، معدن و تجارت متشکل از:

۱. افول پیشرانی صنعت و معدن در رشد اقتصادی و پدیده نزول صنعتی
۲. سهم پایین صنعت و معدن در تشکیل سرمایه ثابت کل کشور
۳. پایین بودن بهره‌وری نیروی کار و سرمایه
۴. اتکاء بسیار بالای رشد تولیدات صنعتی به بازار مصرف داخلی و خالص ارزآوری پایین
۵. قابلیت نفوذ پایین در بازارهای خارجی به دلیل توان رقابتی محدود و مقیاس تولید پایین
۶. آمادگی پایین قابلیت‌های فناورانه روزآمد
۷. حاکمیت ساختار شبه‌انحصاری و نقش محدود بخش خصوصی در بخش صنعت و معدن
۸. سست شدن نسبی زنجیره تأمین

□ طبقه بندی سیاست های بین بخشی بر اساس تراز یابی تجربیات جهانی

□ تدوین ۶۰ شناسنامه سیاستی متشکل از ۲۲ سیاست ارتقای فناوری، ۱۸ سیاست رونق تولید و ۲۰ سیاست توسعه بازار

□ ساختار شناسنامه سیاستی: مسائل، اهداف سیاستی، ابزارهای سیاستی، مشمولان سیاست، ظرفیت‌های قانونی و زیرساختی مورد نیاز

مدل مفهومی - سطح بین بخشی (سیاست های افقی)

Cross-sectoral / Horizontal policies

سیاست های بین بخشی (افقی)

Cross-sectoral / Horizontal policies

سیاست های بین بخشی (افقی)

Cross-sectoral / Horizontal policies

سیاست های بین بخشی (افقی)

- بر اساس تکلیف قانونی ماده ۴۶ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور
- انتخاب ده رشته فعالیت پیمان و دارای اولویت بر اساس معیارهای درونزایی و برونگرایی اقتصاد مقاومتی
- استفاده رویکرد پیچیدگی اقتصادی و فضای محصول برای اولویت بندی رشته فعالیتهای منتخب تا سطح گروه محصول (آیسک شش رقمی)
- تدوین بسته های سیاستی برای ده رشته فعالیت منتخب متشکل از مقدمه، اهداف کیفی و کمی، سیاستهای بخشی بر اساس تحلیل زنجیره ارزش صنعت، الزامات سطح بنگاه

فرایند اولویت‌بندی

۱ شناسایی رشته‌فعالیت‌های دارای مزیت نسبی

(رویکرد اولویت‌گذاری مبتنی بر تحلیل روند رشته‌فعالیت‌های صنعتی طی دهه گذشته)

۲ شناسایی رشته‌فعالیت‌های پایه‌ای و قابلیت‌ساز

(رویکرد اولویت‌گذاری مبتنی بر ترازایی تجربه‌های سایر کشورها)

۳ استخراج رشته‌فعالیت‌های دارای اولویت

رویکرد فضای محصول و پیچیدگی اقتصادی

۴ استخراج گروه محصولات دارای اولویت

۵ بکارگیری فناوری‌های نوظهور در توسعه گروه محصولات دارای اولویت

رویکرد مبتنی بر آینده‌نگاری (انقلاب صنعتی چهارم)

رشته فعالیت های پیشران و دارای اولویت منتخب

Sectoral (Vertical) policies

فصلنامه تخصصی صنعت - مدل ۱۰۰

Food industries

صنعت مواد غذایی

Petrochemicals ,
rubber & plastics

صنعت پتروشیمی ،
کامپوزیت و پلاستیک
صنعت لاستیک

Basic metals

صنعت فلزات اساسی
صنعت فولاد

Transportation
industries

صنعت وسایل نقلیه

Electrical ,
communication &
power plant

صنعت نیروی برق ،
صنعت مخابرات و
صنعت انرژی

Home appliance
industry

صنعت لوازم خانگی

Clothing
industries

صنعت پوشاک
صنعت نساجی

Chemical &
pharmaceutical
industry

صنعت دارو ،
صنعت شیمیایی

Medical device
industries

صنعت تجهیزات پزشکی
صنعت تجهیزات

Industrial & mining
machinery and
equipment

صنعت ماشین‌آلات
صنعت معدنی - صنایع
صنعت

تصویب و رونمایی در دولت دوازدهم

□ ابلاغ اولویت های صنعتی توسط معاون اول محترم رئیس جمهور در تاریخ ۱۴۰۰/۰۵/۰۴

شماره: ۲۶۵۴۴
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۵/۰۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

۵- ماشین آلات و تجهیزات صنعتی و معدنی با اولویت موتور، توربین، انواع پمپ و فشرده‌ساز هوا (کمپرسور)، انواع بلبرینگ، چرخ دنده، تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو، ماشین آلات معدنی، ماشین ابزار و ماشین آلات خطوط تولید.

۶- محصولات لاستیکی و پلاستیکی دارای ارزش افزوده بالا با اولویت لاستیک خودروهای تجاری.

۷- ماشین آلات و دستگاه‌های برقی، لوازم خانگی، وسایل ارتباطی و رایانه‌ای، تجهیزات پزشکی و نوری (اپتیک) با فناوری متوسط به بالا

۸- محصولات صنایع سبک مبتنی بر روش‌های نوین تولید با اولویت منسوجات، پوشاک و محصولات چرمی، خمیر کاغذ و محصولات سلولزی.

۹- محصولات دانش بنیان با فناوری‌های پیشرفته از قبیل انرژی‌های تجدیدپذیر، مواد پیشرفته، پلنفرم‌های باتری به ویژه باتری‌های لیتومی، فناوری‌های مرتبط با ژنوم و ژنتیک، سنسور و روتر مخابراتی، ذخیره‌سازها، پردازشگرها، فناوری‌های مرتبط با پنج جی، مودم، فناوری‌های مبتنی بر انقلاب صنعتی چهارم نظیر چاپگرهای سه بعدی، اینترنت اشیا، رایانش ابری، تحلیل کلان داده‌ها و حس گر (سنسور)ها.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور

روزنوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رییس قوه قضاییه، دکتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تحقیق و انتشار قوانین و مقررات، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت دادگستری، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.

شماره: ۲۶۵۴۴
تاریخ: ۱۴۰۰/۰۵/۰۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت صنعت، معدن و تجارت

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۰۴/۱۲ به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و به استناد بند (الف) ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۵- تصویب کرد:

فهرست اولویت‌های صنعتی (با اولویت صنایع معدنی) با رعایت ملاحظات آمایشی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- محصولات در صنایع پایین دستی از نفت و گاز مبتنی بر دانش پایه و فناوری‌های جدید از قبیل مواد پلیمری، مواد اولیه و مؤثر دارویی، پلنفرم‌های واکنش انسانی و حیوانی، انواع محصولات جدید، نوترکیب و زیست فناوریانه، انواع محصولات دارویی جدید، نوترکیب و زیست‌فناورانه، فرآورده‌های بهداشتی دارای ارزش افزوده بالا، رنگ و پوشش‌های مشابه دارای قابلیت صادراتی و واکنش‌ساز (کاتالیز)های پتروشیمی و خودرویی.

۲- محصولات فلزات اساسی دارای ارزش افزوده بالا و مبتنی بر فناوری جدید به ویژه محصولات آلیاژی مخصوص و ضد زنگ.

۳- محصولات غذایی و آشامیدنی با قابلیت صادراتی از قبیل انواع افزودنی‌های مجاز صنعت غذا (انواع رنگ خوراکی، اسانس، آزریم، امولسیفایر، فیبر سفید غذایی)، تولید مواد اولیه پایه صنعت شیر خشک اطفال نظیر شیرخشک کم چرب پایه نوزاد (اس‌ام‌بی)، لاکتوز منو هیدرات، تولید مواد اولیه پایه مکمل‌های غذایی شامل اسیدهای چرب امگا۳، دی‌آی‌آی اسید آراشیدونیک و اسیدهای آمینه ضروری، پودر آب بنیر نوع (گرد) دارویی، پروبیوتیک‌های انسانی و حیوانی و آغازگر (استارتر)های لبنی.

۴- وسایل نقلیه موتوری از قبیل انواع خودروهای سبک و سنگین، موتور سیکل‌های برقی، تجهیزات حمل و نقل دریایی و ریلی و قطعات و مجموعه‌های مورد نیاز.

